

VI FÅR INTE FÖRLORA MER AV ÖRESUND – UTVECKLA NATIONALPARKEN THE SOUND!

Bit för bit tas av Öresund. Utfyllda områden är för evigt förlorade, man kan tala om irreversibel förlust av biologiskt produktiva områden som är barnkammare och skafferier för fiskar. Dessutom påverkas strömförhållanden och vattenutbyte samt livsviktig tillförsel av saltvatten till Östersjön. Detta är därför än värre än den negativa påverkan av sandsugning som förekommer.

Exploateringen har skett sedan lång tid tillbaka och Öresund har förlorat stora grundområden (Öresundsvattensamarbetet 2006), särskilt utanför Köpenhamn och Malmö, men betydande utfyllnader har också förekommit utanför Landskrona och nedre delen av Helsingborgs centrum är i själva verket utfylld havsbotten. Nu planeras ytterligare exploatering stort som smått. Ny Öresundsförbindelse, Lynettenholmen utanför Köpenhamn, utfyllnad vid Malmö hamn, vindpark utanför Lomma, utfyllnad i Helsingborgs hamn ... En sänktunnel mellan Helsingborg-Helsingör kan bli förödande för de unika djupa bottenarna i norra Öresund inklusive Knähakens marina reservat. Med Lynettenholmen, utfyllnader vid Malmö och vindparker försvinner produktiva grundområden. Dessutom avtar vattenomsättningen och inflödet till Östersjön.

Allt detta leder till frågan om hur vi skall få ha kvar Öresunds unika naturmiljö i framtiden. Om det skall vara möjligt måste vi alla reagera och verkligen värdesätta Öresund för vad det är. Ett sätt är att bilda och utveckla en marin nationalpark, the Sound, tillsammans med Danmark. Något som kan bli ett fantastiskt varumärke för hela regionen. The Sound, som kommer från internationella sjökort, bör i detta sammanhang även användas i betydelsen den sunda regionen. En internationell nationalpark har redan bildats i Vadehavet av Danmark, Tyskland och Holland (Vadehavet 2021). Bildandet av nationalparken har resulterat i mycket positivt och tryggar områdets framtid (Miljövärdering Vadehavet 2014-2018).

Korallrev och regnskogar är fantastiska men Öresund har också ett stort värde, det är vår gemensamma närmiljö. Sundet är värdefullt för oss på väldigt många sätt: natur, fiske, segling, bad, dykning, Östersjöns salt och syre... Dess speciella läge mellan världens största brackvattenhav och världshavet skapar betingelser för ett koncentrat av naturmiljöer. Ovanligt starka strömmar medverkar till ett stort vattenutbyte och bidrar till Östersjöns saltbalans och syreförhållanden. På grunt vatten ger ovanligt stora områden med ålgräsängar och blåmusselbankar förutsättningar för många andra organismer samtidigt som erosionen längs kusterna bromsas och vattnet renas. Ett världsunikt kraftigt språngskikt skiljer det bräckta ytvattnet från det salta bottenvattnet. Det är också unikt att det rika djurlivet på de djupa bottenarna skonats från bottenrålning ända sedan 1932. Inte ens i Kosterhavets nationalpark är trålfiske förbjudet. Öresund har ett kallare bottenvatten än övriga västkusten (Brattström 1941), beroende på närheten till Östersjön, något som förklarar den höga andelen nordliga arter. Totalt sett finns en ovanligt stor biologisk mångfald inom det förhållandevis lilla område som Öresund utgör. Allt detta är goda anledningar till ett starkt internationellt skydd. Nationalpark är ett väletablerat och välkänt begrepp som inger respekt i detta sammanhang.

Om man bildar en nationalpark tillsammans med Danmark kan man införa gemensamma regler som är till gagn för oss alla. Öresunds rika naturmiljö kan utvecklas på ett naturligt sätt. Fisket kan bedrivas på ett hållbart sätt med tydliga gemensamma regler för båda länderna. Man kanske kan utveckla försäljning av dagsfärs miljövänligt fångad fisk i hamnarna runt Sundet. Fisken i Öresund innehåller ovanligt låga halter av miljögifter. Rügensillen, som finns här under större delen av året, är rena hälsomaten! Vrak kan skyddas och övervakas från plundring och från fiskeredskap som fastnar. Man kan bygga upp möjligheter till ekoturism som kan innehålla allt från ekologisk mat från Öresund till hållbart sportfiske, informationsturer där man får veta allt från världsarvet Kronborg till Öresunds unika bofasta inneånare. Fartygstrafiken kan passera som tidigare precis som när det gäller Kosterhavets nationalpark (Naturvårdsverket 2009). Däremot kan man exempelvis föreslå att hamnarna i Öresund inte tar emot fartyg som inte använder miljöbästa teknik avseende utsläpp till

luft och vatten samt spridningen av invasiva arter. Trålfiskeförbudet bör dessutom stärkas och hårdbevakas samt implementeras av biologiska skäl. Vi kan också samordna insatserna mot klimatförändringar. Det finns massor som vi kan komma överens om och som gynnar oss alla om vi får behålla ett Öresund som utvecklas naturligt. Det kommer även att gynna oss i våra relationer med omvärlden om vi visar att vi kan förvalta vår närmiljö på ett hållbart sätt!

Peter Göransson
Ordförande för Öresundsfonden
www.oresundsfonden.se

Litteratur:

Öresundsvattensamarbetet 2006. <https://oresundsvand.dk/wp-content/uploads/2019/08/Fysiskstorning2006ver2.pdf>

Vadehavet 2021. <https://nationalparkvadehavet.dk/>

Miljövärdering Vadehavet 2014-2018.

https://nationalparkvadehavet.dk/media/nst/7194342/Miljvurdering_af_forslag_til_Nationalparkplan_Vadehavet.pdf

Brattström H. 1941 Undersökningar över Öresund. XXVII. Studien über der Echinodermen des gebietes zwischen Skagerrak und Ostsee, besonders des Öresundes, mit einer übersicht über die physische Geographie. Lund 1941

Naturvårdsverket 2009.

<https://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer/978-91-620-8471-4.pdf>